Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (üheksas koda)

8. juuli 2021 *

Eelotsusetaotlus – Riigihanked – Jäätmekäitlusteenuste riigihankemenetlus – Direktiiv 2014/24/EL – Artiklid 58 ja 70 – Ettevõtjale pandud eelneva kirjaliku piiriüleste jäätmevedude loakohustuse kvalifitseerimine – Hankelepingu täitmise tingimus

Kohtuasjas C-295/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Lietuvos Aukščiausiasis Teismase (Leedu kõrgeim kohus) 2. juuli 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 2. juulil 2020, menetluses

„Sanresa“ UAB

versus

Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos,

menetluses osalesid:

„Toksika“ UAB,

„Žalvaris“ UAB,

„Palemono keramikos gamykla“ AB,

„Ekometrija“ UAB,

EUROOPA KOHUS (üheksas koda),

koosseisus: koja president N. Piçarra, kohtunikud D. Šváby (ettekandja) ja K. Jürimäe,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik M. Aleksejev,

arvestades kirjalikku menetlust,

* Kohtumenetluse keel: leedu.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– „Žalvaris“ UAB, esindaja: *advokatas* K. Kačerauskas,

– Leedu valitsus, esindajad: K. Dieninis ja R. Dzikovič,

– Eesti valitsus, esindaja: N. Grünberg,

– Euroopa Komisjon, esindajad: L. Haasbeek, A. Steiblytė, K. Talabér-Ritz ja P. Ondrůšek,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65) artikleid 18, 42, 56, 58 ja 70 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta (ELT 2006, L 190, lk 1) artikli 2 punkti 35 ning artikleid 3–7, 9 ja 17.

2 Taotlus on esitatud „Sanresa“ UAB ja Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijose (Leedu keskkonnaministeerium; edaspidi „hankija“) vahelises kohtuvaidluses seoses viimati nimetatu otsusega kõrvaldada Sanresa hankemenetlusest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2014/24

3 Direktiivi 2014/24 artiklis 18 „Riigihanke üldpõhimõtted“ on sätestatud:

„1. Avaliku sektori hankijad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning tegutsevad läbipaistvalt ja proportsionaalselt.

Riigihanke kavandamisel ei tohi lähtuda eesmärgist jätta see käesoleva direktiivi kohaldamisalast välja või konkurentsi kunstlikult piirata. Konkurentsi peetakse kunstlikult piiratuks, kui riigihanget kavandatakse kavatsusega teatavaid ettevõtjaid sobimatul viisil soodustada või ebasoodsasse olukorda panna.

2. Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, tagamaks, et riigihankelepingute täitmisel täidavad ettevõtjad neid keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavaid kohustusi, mis on kehtestatud liidu või siseriiklike õigusaktidega, kollektiivlepingutega või X lisas loetletud rahvusvaheliste keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse sätetega.“

4 Selle direktiivi artiklis 42 on ette nähtud üksikasjalikud eeskirjad, mille kohaselt hankijad võivad koostada „[t]ehnilisi kirjeldusi“ ja võtta neid pakkumusi valides arvesse.

5 Direktiivi 2014/24 artiklis 49 „Hanketeated“ on sätestatud:

„Hanketeadet kasutatakse riigihanke väljakuulutamiseks kõigi menetluste korral, ilma et see piiraks artikli 26 lõike 5 teise lõigu ja artikli 32 kohaldamist. Kõnealused hanketeated sisaldavad V lisa C osas esitatud teavet ja need avaldatakse kooskõlas artikliga 51.“

6 Sama direktiivi artikli 56, milles on sätestatud osalejate valiku ja lepingute sõlmimise „[ü]ldpõhimõtted“, lõikes 1 on sätestatud:

„Lepingud sõlmitakse artiklite 67–69 kohaselt sätestatud kriteeriumite alusel, tingimusel et avaliku sektori hankija on vastavalt artiklitele 59–61 kontrollinud, et täidetud on kõik järgmised tingimused:

[…]

b) pakkumuse on teinud pakkuja, keda ei ole artikli 57 alusel kõrvale jäetud ning kes vastab avaliku sektori hankija poolt kooskõlas artikliga 58 kehtestatud kvalifitseerimise tingimustele ning artiklis 65 osutatud mittediskrimineerimise eeskirjadele ja kriteeriumitele, kui see on otstarbekas.

Avaliku sektori hankijad võivad otsustada mitte sõlmida lepingut pakkujaga, kes esitas majanduslikult kõige soodsama pakkumuse, kui nad on kindlaks teinud, et kõnealune pakkumus ei vasta artikli 18 lõikes 2 osutatud kohaldatavatele kohustustele.“

7 Direktiivi 2014/24 artiklis 58 „Kvalifitseerimise tingimused“ on sätestatud:

„1. Kvalifitseerimise tingimused võivad olla seotud järgmisega:

a) sobivus tegeleda kutsetööga;

b) majanduslik ja finantsseisund;

c) tehniline ja kutsealane suutlikkus.

Avaliku sektori hankija võib ettevõtjatele kehtestada osalemise nõuetena üksnes lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud kriteeriumid. Avaliku sektori hankijad piirduvad nõudeid kehtestades sellistega, mis on asjakohased tagamaks, et taotlejal või pakkujal on õigusvõime ja finantssuutlikkus ning tehniline ja kutsealane suutlikkus sõlmitava lepingu täitmiseks. Kõik nõuded peavad olema seotud ja proportsionaalsed lepingu esemega.

2. Seoses kutsetööga tegelemise sobivusega võib avaliku sektori hankija nõuda, et ettevõtjad on kantud mõnda nende asukohaliikmesriigi kutse- või äriregistrisse vastavalt XI lisale või et nad vastaksid muudele kõnealuses lisas nimetatud nõuetele.

Teenuste riigihankemenetlustes võib avaliku sektori hankija juhul, kui ettevõtjatel peab oma päritoluriigis asjaomase teenuse osutamiseks olema luba või kui nad peavad kuuluma teatavasse organisatsiooni, nõuda neilt loa olemasolu või organisatsiooni kuulumise tõendamist.

3. Seoses majandusliku ja finantsseisundiga võib avaliku sektori hankija kehtestada nõuded tagamaks, et ettevõtjal on lepingu täitmiseks vajalik majanduslik ja finantsalane suutlikkus. Selleks võib avaliku sektori hankija eelkõige nõuda, et ettevõtjatel oleks teatav minimaalne aastakäive, sealhulgas teatav miinimumkäive lepinguga hõlmatud valdkonnas. Lisaks võib avaliku sektori hankija nõuda, et ettevõtjad esitaksid teavet oma aastaaruannete kohta, milles on ära näidatud näiteks varade ja kohustuste vaheline suhtarv. Samuti võib ta nõuda ametialase vastutuskindlustuse asjakohase taseme täitmist.

Ettevõtjatelt nõutav minimaalne aastakäive ei või lepingu eeldatavat maksumust kahekordselt ületada, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, mis on seotud ehitustööde, teenuste või asjade olemusest tulenevate eririskidega. Avaliku sektori hankija näitab hankedokumentides või artiklis 84 osutatud üksikaruandes ära sellise nõude peamised põhjused.

Kui avaliku sektori hankija täpsustab hankedokumentides sellise kaalutluse meetodid ja kriteeriumid, võib ta arvesse võtta suhtarvu näiteks varade ja kohustuste vahel. Need meetodid ja kriteeriumid peavad olema läbipaistvad, objektiivsed ja mittediskrimineerivad.

Osadeks jaotatud lepingute puhul kohaldatakse käesolevat artiklit iga üksiku osa suhtes. Avaliku sektori hankija võib siiski kehtestada ettevõtjatelt nõutava minimaalse aastakäibe nõude seoses lepingu osade rühmadega juhuks, kui eduka pakkujaga sõlmitakse lepingud mitme sellise osa kohta, mida tuleb täita samaaegselt.

Kui raamlepingul põhinevate lepingute sõlmimiseks kuulutatakse uuesti välja riigihange, arvutatakse käesoleva lõike teises lõigus osutatud maksimaalselt nõutav aastakäive konkreetsete samaaegselt täidetavate lepingute eeldatava maksimaalse maksumuse alusel või kui seda ei teata, siis raamlepingu eeldatava maksumuse alusel. Kui kasutatakse dünaamilist hankesüsteemi, lähtutakse teises lõigus osutatud maksimaalse aastakäibe nõude arvutamisel süsteemi alusel sõlmitavate konkreetsete lepingute eeldatavast maksimaalsest suurusest.

4. Seoses tehnilise ja kutsealase suutlikkusega võib avaliku sektori hankija kehtestada nõudeid tagamaks, et ettevõtjatel on olemas vajalikud inim- ja tehnilised ressursid ning kogemused lepingu täitmiseks nõutaval kvaliteeditasemel.

Avaliku sektori hankija võib eelkõige nõuda, et ettevõtjatel on piisavalt kogemusi, mida kinnitavad sobivad viited varem täidetud lepingutele. Avaliku sektori hankija võib eeldada, et ettevõtjal ei ole nõutavat kutsealast suutlikkust, kui avaliku sektori hankija on teinud kindlaks, et asjaomase ettevõtja puhul esineb huvide konflikt, mis avaldab negatiivset mõju lepingu täitmisele.

[…]“.

8 Direktiivi XII lisa „Tõendid kvalifitseerimise tingimuste puhul“ II osa punktis g on artiklis 58 osutatud ettevõtja tehnilist suutlikkust tõendavate tõendite hulgas „märge keskkonnajuhtimismeetmete kohta, mida ettevõtja saab lepingut täites kohaldada“.

9 Direktiivi 2014/24 artiklis 70 „Lepingute täitmise tingimused“ on sätestatud:

„Avaliku sektori hankija võib sätestada lepingu täitmise eritingimused, tingimusel et need on seotud lepingu esemega artikli 67 lõike 3 tähenduses ning need on esitatud hanketeates või hankedokumentides. Need tingimused võivad hõlmata majanduslikke, innovaatilisusega seotud, keskkonnaalaseid, sotsiaalseid või tööhõivealaseid kaalutlusi.“

10 Direktiivi V lisa „Eelteates sisalduv teave“ C osa „Hanketeates avaldatav teave (millele on osutatud artiklis 49)“ punktis 17 on sätestatud:

„Vajadusel eritingimused, mida tuleb arvestada lepingu täitmisel.“

Määrus nr 1013/2006

11 Määruse nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta artikli 2 punktis 35 „ebaseaduslik saadetis“ on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmiseid mõisteid:

[…]

35) ebaseaduslik saadetis – iga jäätmesaadetis, mis on sooritatud:
   a) teavitamata kõiki asjaosalisi pädevaid asutusi käesoleva määruse kohaselt või
   b) ilma asjaosaliste pädevate asutuste käesolevas määruse kohaselt antud nõusolekuta või
   c) asjaosaliste pädevate asutuste nõusolekul, kui see nõusolek on saadud võltsimise, vääresitluse või pettuse kaudu, või
   d) viisil, mis ei ole teates või saatedokumentides nimetatud, või

[…]“.

12 Selle määruse II jaotis „Saadetised [liidu] piirides otse või transiidina läbi kolmandate riikide“ sisaldab artikleid 3–32. Määruse artikli 3 „Üldine menetlusraamistik“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Järgmiste jäätmesaadetiste puhul kasutatakse käesolevas jaotises sätestatud kirjaliku etteteatamise ja nõusoleku menetlust:

a) kui kõrvaldamistoiminguteks on määratud:

   kõik jäätmed;

b) kui taaskasutamistoiminguteks on määratud:
   i) IV lisas loetletud jäätmeliigid, mille hulka kuuluvad ka Baseli konventsiooni II ja VIII lisas loetletud jäätmeliigid;
   ii) IVA lisas loetletud jäätmeliigid;
   iii) jäätmeliigid, mis ei ole liigitatud III, IIIB, IV ja IVA lisa ühegi kande kohaselt;
   iv) jäätmesegud, mis ei ole liigitatud III, IIIB, IV ja IVA lisa ühegi kande alla, kuid on loetletud IIIA lisas.“

13 Sama määruse artiklis 4 „Teatamine“ on sätestatud:

„Kui teataja kavatseb lähetada jäätmeid artikli 3 lõike 1 punktide a ja b kohaselt, esitab ta selle kohta eelnevalt kirjaliku teate lähtekoha pädevale asutusele ja selle kaudu ning kui ta esitab koondteate, siis peab see olema kooskõlas artikliga 13.

Teate esitamisel peavad olema täidetud järgmised nõuded.

1) Teatamis- ja saatedokumendid

Teatamine toimub järgmiste dokumentide abil:
a) IA lisas toodud teatamisdokument ja
b) IB lisas toodud saatedokument.

Teate esitamiseks peab teataja täitma teatamisdokumendi ja vajadusel ka saatedokumendi.

Kui teataja ei ole esmane jäätmetekitaja kooskõlas artikli 2 punkti 15 alapunkti a alapunktiga i, hoolitseb ta selle eest, et võimaluse korral annab allkirja IA lisas esitatud dokumendile ka nimetatud tekitaja või mõni artikli 2 punkti 15 alapunkti a alapunktides ii või iii osutatud isikutest.

Teatamis- ja saatedokument väljastatakse teatajale lähtekoha pädeva asutuse poolt.

2) Teatamis- ja saatedokumentides sisalduv teave ja dokumenteerimine

Teataja esitab teatamisdokumendis või lisab sellele II lisa 1. osas loetletud teabe ja dokumentatsiooni. Teataja esitab saatedokumendis või lisab sellele II lisa 2. osas osutatud talle teatamise ajal kättesaadava teabe ja dokumendid.

Teade loetakse nõuetekohaselt esitatuks, kui lähtekoha pädev asutus on veendunud, et teatamisdokument ja saatedokument on täidetud kooskõlas esimese lõiguga.

3) Täiendav teave ja dokumentatsioon

Iga asjaomase pädeva asutuse nõudmisel esitab teataja täiendava teabe ja dokumentatsiooni. II lisa 3. osas on esitatud loend täiendava teabe ja dokumentatsiooni kohta, mida võidakse nõuda.

Teade loetakse nõuetekohaselt esitatuks, kui lähtekoha pädev asutus on veendunud, et teatamisdokument ja saatedokument on täidetud ning teataja on esitanud II lisa 1. ja 2. osas loetletud teabe ja dokumentatsiooni, samuti muu täiendava teabe ja dokumentatsiooni, mida nõutakse käesoleva lõike kohaselt ja mis on loetletud II lisa 3. osas.

4) Lepingu sõlmimine teataja ja vastuvõtja vahel

Teataja sõlmib vastuvõtjaga artiklis 5 kirjeldatud lepingu teatatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise kohta.

Lepinguga seotud dokumendid või lepingu olemasolu kinnitav tõend esitatakse teatamise ajal IA lisa kohaselt asjaosalistele pädevatele asutustele. Pädeva asutuse nõudmisel esitab teataja või vastuvõtja talle lepingu koopia või lepinguga seotud dokumendid.

5) Finantstagatise või samaväärse kindlustuse määramine

Finantstagatis või samaväärne kindlustus määratakse nii, nagu on kirjeldatud artiklis 6. Selleks teeb teataja asjakohase avalduse, täites IA lisas esitatud teatamisdokumendi vastava osa.

Finantstagatis või samaväärne kindlustus (pädeva asutuse loal võib ka esitada nimetatud tagatise või kindlustusega seotud dokumente või selle olemasolu kinnitava tõendi) esitatakse teatamisdokumendi osana teatamise ajal või kui pädev asutus liikmesriigi õigusaktide kohaselt seda lubab, siis enne saadetise lähetamist.

6) Teatamise katvus

Teatamisega kaetakse jäätmesaadetis selle esialgsest lähtekohast alates, kaasa arvatud ajutine ja mitteajutine taaskasutamine ja kõrvaldamine.

Kui järgmised ajutised või mitteajutised toimingud sooritatakse muus riigis kui esimene lähteriik, märgitakse mitteajutine toiming ja selle sihtkoht teatele ning kohaldatakse artikli 15 punkti f sätteid.

Iga teade hõlmab vaid ühte jäätmete tunnuskoodi, välja arvatud:
a) jäätmed, mida ei saa liigitada III, IIIB, IV ja IVA lisa ühegi kande alla. Sellisel juhul nimetatakse vaid üks jäätmeliik;
b) jäätmesegud, mis ei ole liigitatud III, IIIB, IV ja IVA lisa ühegi kande alla, kuid on loetletud IIIA lisas. Sellisel juhul nimetatakse tähtsuse järjekorras kõigi jäätmefraktsioonide koodid.“

14 Määruse nr 1013/2006 artikli 11 „Vastuväited kõrvaldamiseks määratud jäätmesaadetistele“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui on esitatud teade kavandatud jäätmesaadetise kohta, mis on määratud kõrvaldamiseks, võivad lähtekoha ja sihtkoha pädevad asutused 30 päeva jooksul pärast kuupäeva, mil sihtkoha pädev asutus edastas vastuvõtukviitungi kooskõlas artikliga 8, esitada vastuväiteid, tehes seda ühe või mitme alljärgneva põhjenduse alusel ning kooskõlas [ELi toimimise lepinguga]:

a) kui saadetis või selle kõrvaldamine ei ole kooskõlas direktiivi 2006/12/EÜ kohaselt läheduse, taaskasutuse eelistamise ja iseseisvuse põhimõtete rakendamiseks võetud meetmetega ei ühenduse ega ka iga üksiku riigi tasandil, keelata kavandatud jäätmesaadetised üldiselt või osaliselt või esitada neile süstemaatiliselt vastuväiteid või

b) kui kavandatud saatmis- või kõrvaldamistoimingud ei ole kooskõlas liikmesriigi õigusaktidega vastuväite esitanud riigis toimuva keskkonnakaitse-, avaliku korra, julgeoleku ja tervisekaitse alase tegevuse kohta või

[…]“.

15 Määruse artiklis 17 „Saadetise muutmine pärast nõusoleku andmist“ on sätestatud:

„1. Kui sellise saadetise üksikasjades ja/või tingimustes, mille kohta on nõusolek antud, tehakse olulisi muudatusi, kaasa arvatud kavandatud koguse, marsruudi, marsruutimise, saatmiskuupäeva või vedaja muutmine, teatab teataja sellest viivitamatult asjaosalistele pädevatele asutustele ja vastuvõtjale, tehes seda võimaluse korral enne saadetise lähetamist.

2. Sellisel juhul esitatakse uus teade, välja arvatud, kui kõik asjaomased pädevad asutused leiavad, et soovitud muudatuste jaoks ei ole uue teate tegemine nõutav.

3. Kui nende muudatustega on seotud ka muud pädevad asutused lisaks esialgses teates nimetatutele, esitatakse uus teade.“

Leedu õigus

16 Leedu Vabariigi riigihangete seaduse (Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas) põhikohtuasjas kohaldatavas redaktsioonis (edaspidi „riigihangete seadus“) artiklis 35 „Hanke alusdokumentide sisu“ on sätestatud:

„1. Hankija esitab hanke alusdokumentides kogu teabe hankelepingu tingimuste ja menetluse käigu kohta.

2. Hanke alusdokumentides tuleb esitada:

1) pakkumuste koostamise nõuded;

2) taotlejate ja/või pakkujate hankemenetlusest kõrvaldamise alused, kvalifitseerimise tingimused ning vajaduse korral nõutavad kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimisstandardid, kusjuures neid nõudeid võib eraldi võetuna kohaldada ka selliste hankijate ühenduse liikmete suhtes, kes on esitanud hankemenetluses osalemise taotluse või ühispakkumuse;

3) teave selle kohta, et kui taotleja ja/või pakkuja õigust tegeleda asjaomase kutsetööga ei kontrollita või kui seda ei kontrollita täies ulatuses, võtab taotleja ja/või pakkuja hankija ees kohustuse, et hankelepingut täidavad üksnes seda õigust omavad isikud;

[…]

5) loetelu dokumentidest, mis tõendavad taotleja ja/või pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamise aluste puudumist, et ta vastab kvalifitseerimise tingimustele ja, vajaduse korral, et ta järgib nõutud kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimisstandardeid; teave, et taotleja ja/või pakkuja peab esitama Euroopa ühtse hankedokumendi vastavalt käesoleva seaduse artiklis 50 sätestatud nõuetele, ning avatud hankemenetluse korral teave, kas kohaldatakse käesoleva seaduse artikli 59 lõikes 4 ette nähtud võimalust kõigepealt hinnata taotleja ja/või pakkuja esitatud pakkumust ja kontrollida tema kvalifikatsiooni hankemenetluse hilisemas etapis;

[…]

8) asjade, teenuste või ehitustööde laad, kogus (maht), koos ostetavate asjadega osutatavate teenuste laad, asjade tarnimise, teenuste osutamise või ehitustööde teostamise tähtajad;

[…]

13) hankija pakutud lepingutingimused ja/või riigihankelepingu projekt käesoleva seaduse artikli 87 kohaselt, kui see on juba koostatud. Raamlepingu sõlmimise korral peavad hanke alusdokumendid sisaldama raamlepingu tingimusi ja/või raamlepingu projekti, kui see on juba koostatud;

[…]

19) pakkumuste esitamise tähtaeg, koht ja viis;

[…]

4. Hankija koostab hanke alusdokumendid vastavalt käesoleva seaduse sätetele. Hanke alusdokumendid peavad olema täpsed, selged ja üheselt mõistetavad, et taotlejad ja pakkujad saaksid esitada pakkumused ja hankija hankida seda, mida ta vajab.“

17 Selle seaduse artiklis 40 „Taotluste ja pakkumuste esitamine“ on sätestatud:

„1. Hankija peab määrama piisava tähtaja hankemenetluses osalemise taotluste ja pakkumuste esitamiseks, et taotlejatel ja pakkujatel oleks võimalik oma taotlusi ja pakkumusi nõuetekohaselt ja õigeks ajaks ette valmistada ja esitada. See tähtaeg ei tohi olla lühem kui käesoleva seaduse artiklites 60, 62, 65, 69 ja 74 sätestatud kõige lühem taotluste ja pakkumuste esitamise tähtaeg. Hankija võtab selle tähtaja määramisel arvesse hanke keerukust ning osalemistaotluste ja pakkumuste koostamiseks vajalikku aega.

[…]

3. Kui pakkumusi on võimalik esitada alles pärast teenuste osutamise või ehitustööde teostamise kohtadega tutvumist või pärast seda, kui ta on kohapeal tutvunud hanke alusdokumentides esitatud tingimustega, määrab hankija pakkumuste esitamiseks pikema tähtaja kui see, mis on ette nähtud käesoleva seaduse artiklites 60, 62, 65, 69 ja 74, et kõigil huvitatud taotlejatel ja/või pakkujatel oleks võimalus tutvuda kogu teabega, mis on pakkumuste koostamiseks vajalik.

4. Hankija peab pakkumuste esitamise tähtaega pikendama, et kõigil menetluses osaleda soovivatel taotlejatel ja/või pakkujatel oleks võimalus tutvuda kogu teabega, mis on pakkumuste koostamiseks vajalik, järgmistel juhtudel:

1) kui mis tahes põhjusel esitatakse täiendav teave, mida taotleja ja/või pakkuja on küll õigel ajal nõudnud, vähem kui kuus päeva enne pakkumuste esitamise tähtaja möödumist ja lihtsustatud menetluse puhul, kui see on vähem kui neli päeva. Käesoleva seaduse artikli 60 lõikes 3 ja artikli 62 lõikes 7 sätestatud avatud, piiratud või konkurentsile avatud kiirendatud läbirääkimisega menetluse korral on see tähtaeg neli päeva ja kiirendatud lihtsustatud menetluses kolm päeva;

2) kui hanke alusdokumentides on tehtud olulisi muudatusi.

5. Hankija pikendab pakkumuste esitamise tähtaega käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud juhtudel, võttes arvesse teabe olulisust või hanke alusdokumentides tehtud muudatust. Kui lisateavet ei ole taotletud kas õigel ajal või on selle tähtsus pakkumuste ettevalmistamiseks väike, ei ole avaliku sektori hankija kohustatud tähtaegu pikendama.

[…]“.

18 Nimetatud seaduse artiklis 47 „Taotleja ja pakkuja kvalifitseerimine“ on sätestatud:

„1. Hankija peab kindlaks tegema, kas taotleja või pakkuja on pädev, usaldusväärne ja suuteline hanketingimusi täitma, ning seetõttu on tal õigus näha hanketeates või hanke alusdokumentides ette taotlejate või pakkujate kvalifitseerimise tingimused ning määrata, millised dokumendid või teave kinnitavad vastavust nendele tingimustele. Hankija poolt taotlejate või pakkujate

kvalifitseerimiseks määratud tingimused ei tohi kunstlikult piirata konkurentsi ning peavad olema proportsionaalsed ja lepingu esemega seotud, täpsed ja selged. Taotleja või pakkuja kvalifikatsiooni kontrollimisel võib arvesse võtta:

1) õigust tegeleda asjaomase kutsetööga;

2) majanduslikku ja finantsseisundit;

3) tehnilist ja kutsealast pädevust.

2. Hankijal on õigus hanke alusdokumentides nõuda, et taotlejal või pakkujal oleks õigus tegeleda kutsetööga, mis on lepingu täitmiseks vajalik. Teenuste hankemenetluses võib ta nõuda, et taotlejal või pakkujal oleks konkreetne tegevusluba või et nad kuuluksid teatud organisatsooni, kui see on nõutav asjaomaste teenuste osutamiseks taotleja või pakkuja päritoluriigis.

[…]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 Hankija algatas 7. oktoobril 2018 avaldatud hanketeatega rahvusvahelise avatud hankemenetluse ohtlike jäätmete käitlemise teenuste hankimiseks.

20 Hankija märkis hanketeate punktis 9, et keskkonnaõnnetuse ärahoidmiseks on vaja kiiresti lõpetada ühe suure riskiga rajatise käitamine, kuhu on ladustatud ohtlikud jäätmed, ning need kiiresti töödelda. Hanketeate punktis 11 märkis ta, et need jäätmed on ladustatud välialal lagunevates konteinerites, mis on laotud maapinnale üksteise otsa ja mida mõjutab nende kaal. Lisaks sisaldavad need jäätmed ohtlikke kemikaale ja neile on võimalik ligi pääseda kõrvalistel isikutel. Need asjaolud õigustasid hankija arvates kiirendatud menetluse kasutamist ja pakkumuste esitamise tähtaja lühendamist.

21 Põhikohtuasjas kõne all oleva hanketeate punktis 23 olid kindlaks määratud kvalifitseerimise tingimused, millele pakkujad pidid pakkumuste esitamise tähtpäeval vastama. Hankija märkis, et üksnes esimesele järjekohale paigutatav pakkuja on kohustatud esitama oma kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid, mis olid loetletud nimetatud punktis toodud tabelis. Lisaks oli märgitud juhuks, kui pakkuja õigust tegeleda asjaomase kutsetööga ei kontrollita või kui seda ei kontrollita täies ulatuses, et pakkuja peab võtma hankija ees kohustuse, et hankelepingut täidavad üksnes seda õigust omavad isikud.

22 Põhikohtuasjas kõne all olevas hankemenetluses oli pakkujatel ka võimalik asjaomast maa-ala enne pakkumuse esitamist külastada. Ent kuna paljudele konteineritele ei pääsenud ligi ega olnud võimalik välja selgitada nende täidetuse taset, siis ei olnud ohtlike jäätmete tegelik kogus teada.

23 Hankija sai neli pakkumust. Ühe neist esitas Sanresa kui Leedu ettevõtjate ajutise ühenduse juht. Selles pakkumuses olid nimetatud kaks alltöövõtjat, kelle asukoht oli vastavalt Taanis ja Tšehhi Vabariigis.

24 Hankija palus 22. novembril 2018 Sanresal esitada talle viie tööpäeva jooksul täiendavat teavet oma pakkumuse selgitamiseks, eelkõige seoses erinevate jäätmekäitlustoimingute jaotusega tema partnerite ja alltöövõtjate vahel, ning küsis, millistel tema alltöövõtjatel on riikidevahelise jäätmeveo luba.

25 Hankija teatas 7. detsembril 2018 Sanresale esiteks, et määruse nr 1013/2006 kohaselt on riikidevahelise jäätmeveo puhul nõutav eelnev luba asjaomaste riikide ametiasutustelt, ja teiseks, et ühelgi Sanresa nimetatud ettevõtjal ei ole seda. Seetõttu andis hankija Sanresale võimaluse need puudused kõrvaldada 17. detsembriks 2018, lubades tal oma pakkumust täiendada või esitada uus alltöövõtjate nimekiri.

26 Hankija otsustas 26. veebruaril 2019 hankemenetluse aga lõpetada põhjusel, et põhikohtuasjas käsitletav hanketeade oli ebaselge, kuid 18. märtsil 2019 tühistas ta selle otsuse. Järgmisel päeval teatas ta Sanresale kirjalikult, et ta annab talle riikidevahelise jäätmeveo loa esitamiseks või alltöövõtjate vahetamiseks aega 40 päeva.

27 Hankija lükkas Sanresa pakkumuse 21. mail 2019 tagasi eelkõige põhjendusel, et kuna tal ei ole määrusega nr 1013/2006 nõutavat riikidevahelise jäätmeveo luba, siis ei ole ta tõendanud, et tal on õigus tegeleda asjaomase kutsetööga.

28 Sanresa esitas 30. mail 2019 oma pakkumuse tagasilükkamise peale vaidlustuse, väites, et ta vastab hanketeates esitatud pakkujate kvalifitseerimise tingimusele. Sanresa väitis, et neis tingimustes ei nõuta pakkumusega koos riigisisese ametiasutuse väljastatud riikidevahelise jäätmeveo loa esitamist. Tema vaidlustus jäeti rahuldamata ja ta esitas kohtule kaebuse, mis jäeti nii esimeses kohtuastmes kui ka apellatsiooniastmes rahuldamata. Seejärel esitas ta kassatsioonkaebuse Lietuvos Aukščiausiasis Teismasele (Leedu kõrgeim kohus).

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on põhimõtteliselt tekkinud küsimus, kuidas kvalifitseerida hanketingimust, mille kohaselt pakkuja on kohustatud esitama hankemenetluse käigus pädevate asutuste väljastatud riikidevahelise jäätmeveo loa vastavalt määrusele nr 1013/2006, kusjuures pooled on eriarvamusel küsimuses, kas see tingimus kujutab endast pakkujate kvalifitseerimistingimust või sõlmitava lepingu täitmise tingimust.

30 Nimetatud kohus märgib kõigepealt, et põhikohtuasja pooled leiavad, et selles tingimuses ei nõuta sõnaselgelt, et pädevate asutuste väljastatud riikidevahelise jäätmeveo luba peab olema pakkumusele lisatud.

31 Seejärel leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus sarnaselt Sanresaga, et selle loa esitamise kohustus ei viita mitte pakkuja kvalifikatsioonile, vaid hankelepingu täitmisele. Kuna tehnilised kirjeldused peavad olema piisavalt täpsed, et pakkujatel oleks võimalik kindlaks määrata hankelepingu ese ja hankijal see sõlmida, siis on hankija ebatäpselt määratlenud hankelepingu eseme, see tähendab kõrvaldatavate ohtlike jäätmete koostise ja nende koodi. Samuti oleks olnud võimatu eeldada kogu selle teabe esitamist pakkumuse esitamisel.

32 Lisaks võib olukord, kus hankija ei kirjelda ammendavalt hankelepingu eset, olla vastuolus määrusega nr 1013/2006, kuna jäätmeveo õiguspärasus sõltub eelkõige selliste algsete tingimuste järgimisest, mille alusel saadetisele luba anti. Täpsemalt nõuab selle määruse artikkel 17, et kirjaliku etteteatamise menetlust alustatakse uuesti juhul, kui kõigi ohtlike jäätmete koostis ja tegelik kogus ilmnevad alles hankelepingu täitmisel.

33 Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et nimetatud määrus, eelkõige selle artikli 11 lõike 1 punkt b, annab lähte-, siht- ja transiidiriikide pädevatele ametiasutustele laia kaalutlusõiguse esitada kõrvaldamiseks või taaskasutamiseks määratud jäätmesaadetistele, eelkõige tuginedes liikmesriigi õigusaktidele või avalikule korrale, vastuväiteid. Seega esineb märkimisväärne oht, et jäätmeveo hankelepingu edukal pakkujal on õiguslikult võimatu hankelepingut täita. Neil asjaoludel on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud kahtlus, kas loa andmisest keeldumise riski peaks kandma hankija, kes on valinud eduka pakkuja ja sõlminud temaga hankelepingu.

34 Lõpuks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuna põhikohtuasja hankija nägi hanketeate tingimuste punktis 23.1.2. ette, et „juhul kui pakkuja õigust tegeleda asjaomase kutsetööga ei kontrollita või kui seda ei kontrollita täies ulatuses, peab pakkuja võtma hankija ees kohustuse, et hankelepingut täidavad üksnes seda õigust omavad isikud“ – mis on sõnastatud identselt riigihangete seaduse artikli 35 lõike 2 punktis 3 sätestatuga –, siis seadis ta tingimuseks pakkuja suutlikkuse lepingut täita.

35 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuni 2017. aastani ei seatud hankemenetlustes mingeid nõudeid seoses pakkujate õigusega tegeleda hankega hõlmatud kutsetööga, mistõttu oli pakkujate ülesanne hanke eseme ja tehniliste kirjelduste põhjal kindlaks määrata, millised tõendid, load ja tunnistused on vajalikud tõendamaks, et neil on teatud konkreetne õigus.

36 See kohus täpsustab, et alates 14. veebruari 2017. aasta kohtuotsusest, millega muudeti senist kohtupraktikat, ei või tema hinnangul hankijad pakkumusi tagasi lükata põhjusel, et need ei vasta avalikustamata nõuetele, isegi kui need nõuded tulenevad imperatiivsetest õigusnormidest. Lisaks, kui eriseadustega kehtestatud nõudeid, mis puudutavad õigust tegeleda asjaomase kutsetööga, ei ole hanketingimustes selgelt täpsustatud ja pakkujad ei vasta neile tingimusele, peaks neil olema võimalik parandada puudusi oma pakkumuses, mis hõlmab võimalust määrata isegi pärast pakkumuste esitamise tähtpäeva lepingu täitmiseks uus partner või alltöövõtja.

37 Eelotsusetaotluse esitanud kohus lisab, et direktiivi 2014/24 üle võtnud riigihangete seadusega soovis Leedu seadusandja vältida seda, et hankijad võiksid pakkumused tagasi lükata seetõttu, et pakkujatel puudub teatud kvalifikatsioon, samas kui hanke alusdokumentides ei ole kvalifitseerimistingimusi selgelt sätestatud. Ta märgib selle kohta, et praeguse riigihangete seaduse § 35 lõike 2 punkt 3 sätestab nüüd sõnaselgelt, et hankijatel on õigus jätta taotleja ja/või pakkuja asjaomane kvalifikatsioon kontrollimata või seda mitte täies ulatuses kontrollida.

38 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus küsib siiski, kas hankijatele antud piiramatu õigus jätta kontrollimata, kas pakkujal on tõepoolest õigus asjaomase kutsetööga tegeleda, on kooskõlas läbipaistvuse ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõtetega ning riigihankemenetluste ratsionaalse korraldusega.

39 Selles olukorras otsustas Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Leedu kõrgeim kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2014/24 artikli 18 lõiget 2, artikli 56 lõike 1 esimese lõigu punkti b, artikli 56 lõike 1 teist lõiku, artikli 58 lõike 1 punkti a ja artikli 58 lõike 2 teist lõiku ning määruse nr 1013/2006 artikleid 3–6 ja selle määruse muid sätteid (koos või eraldi, kuid piiranguteta) tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjale antud luba, mida on vaja jäätmete vedamiseks ühest liikmesriigist teise, tuleb liigitada teenuste hankelepingu täitmise tingimuseks, mitte teatud kutsetööga tegelemise õiguse omamise tingimuseks?

2. Kas juhul, kui käsitada eespool nimetatud jäätmeveoluba kui pakkuja kvalifitseerimise kriteeriumi (sobivus tegeleda kutsetööga), tuleb läbipaistvuse põhimõtet ja ausa konkurentsi põhimõtet, millele on osundatud direktiivi 2014/24 artikli 18 lõike 1 esimeses ja teises lõigus, artikli 58 lõike 1 punktis a, artikli 58 lõike 2 teises lõigus, ning isikute, kaupade ja teenuste vaba liikumise põhimõtet, mis on ette nähtud ELTL artikli 26 lõikes 2 ja määruse nr 1013/2006 artiklites 7–9 (koos või eraldi, kuid piiranguteta), tõlgendada ja kohaldada nii, et jäätmekäitlusteenuste riigihanke tingimused, eriti need, mis puudutavad pakkumuste esitamise tähtaegade lõppkuupäevi, peavad looma oma- ja välismaiste ettevõtjate jaoks, kelle eesmärk on vedada jäätmeid üle Euroopa Liidu liikmesriikide piiride, võimalused niisugustes hankemenetlustes piiramatult osaleda ning muu hulgas võimaldada neil esitada sellekohane luba, kui see on antud, pärast pakkumuste esitamise tähtaja möödumist?

3. Kas juhul, kui eespool nimetatud jäätmete veoluba vastavalt direktiivi 2014/24 artiklile 49 ja V lisa C osa punktile 17 ning artiklile 70 tuleb käsitada kui riigihankelepingu täitmise tingimust, tuleb sama direktiivi artiklis 18 sätestatud riigihanke üldpõhimõtteid ja artiklis 56 ette nähtud riigihankemenetluste üldpõhimõtteid tõlgendada nii, et riigihankemenetlustes ei tohi tagasi lükata niisuguse pakkuja pakkumust, kes ei ole asjakohast luba esitanud?

4. Kas direktiivi 2014/24 artiklit 18, artikli 56 lõike 1 esimese lõigu punkti b, artikli 58 lõike 1 punkti a ja artikli 58 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusakt, mille kohaselt on hankijal õigus enne kehtestada riigihanke alusdokumentides selline pakkumuste hindamise kord, mille kohaselt pakkuja õigust teatud kutsetööga tegeleda (sobivus tegeleda kutsetööga) kontrollitakse osaliselt või ei kontrollita üldse, olgugi et selle õiguse omamine on riigihankelepingu õiguspärase täitmise eeltingimus ja hankijatel on võimalik enne hanke alusdokumentide koostamist ette teada sellise õiguse vajalikkusest?

5. Kas direktiivi 2014/24 artiklit 18 ja artikli 42 lõike 1 esimest lõiku ja määruse nr 1013/2006 artikli 2 punkti 35, artiklit 5 ja artiklit 17 ning selle määruse muid sätteid tuleb tõlgendada nii, et jäätmekäitlusteenuste hankemenetluses võivad hankijad õiguspäraselt hankida selliseid teenuseid vaid juhul, kui nad riigihanke alusdokumentides selgelt ja täpselt määratlevad jäätmete koguse ja koostise ning muud lepingu täitmiseks olulised tingimused (näiteks pakendamine)?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

40 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2014/24 artikli 18 lõiget 2 ning artikleid 58 ja 70 tuleb tõlgendada nii, et jäätmekäitlusteenuse riigihankemenetluse raames jäätmeid ühest liikmesriigist teise vedada soovivale ettevõtjale pandud kohustus omada muu hulgas määruse nr 1013/2006 artikli 2 punkti 35 ja artikli 3 kohaselt selles veos asjaosaliste liikmesriikide pädevate asutuste luba, kujutab endast tingimust, mis on seotud pakkuja sobivusega teatud kutsetööga tegeleda, või hankelepingu täitmise tingimust.

41 Esiteks tuleneb direktiivi 2014/24 artikli 56 lõike 1 punktist b ning artiklitest 57 ja 58, et hankijad võivad kehtestada hankemenetluses osalemise tingimustena üksnes kvalitatiivse valiku kriteeriumid. Nagu nähtub selle direktiivi artikli 58 lõike 1 teisest lõigust, on need kriteeriumid loetletud selle artikli lõigetes 2–4 ning puudutavad kutsetööga tegelemiseks sobivust, majanduslikku ja finantsseisundit ning tehnilist ja kutsealast pädevust.

42 Käesoleval juhul tuleb kindlaks teha, kas kohustus saada pädevalt asutuselt luba ohtlike jäätmete veoks ühest liikmesriigist teise, mis on nõutav põhikohtuasjas kõne all olevas hankemenetluses, võib olla seotud ühega kolmest kvalitatiivse valiku kriteeriumist, mis on loetletud selle direktiivi artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktides a–c ja mida on täpsustatud selle artikli lõigetes 2–4.

43 Direktiivi 2014/24 artikli 58 lõige 2, mis käsitleb ettevõtja sobivust tegeleda riigihankelepingu esemeks oleva kutsetööga, lubab hankijatel selle alusel nõuda, et ettevõtjad oleks kantud oma asukohaliikmesriigi kutse- või äriregistrisse. Teenuste riigihankemenetlustes võib hankija juhul, kui ettevõtjatel peab oma asukohariigis asjaomase teenuse osutamiseks olema luba või kui nad peavad kuuluma teatavasse organisatsiooni, nõuda neilt loa olemasolu või organisatsiooni kuulumise tõendamist.

44 Ent kohustust saada pädevatelt asjaosalistelt asutustelt luba jäätmete vedamiseks ühest liikmesriigist teise ei saa samastada kohustusega olla kantud liikmesriigi kutse- või äriregistrisse ega kohustusega omada konkreetset luba või kuuluda konkreetsesse organisatsiooni.

45 Seega ilmneb, et selline loakohustus ei kuulu selle direktiivi artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punkti a tähenduses kutsetööga tegelemise sobivuse alla.

46 Sellel kohustusel puudub ka seos ettevõtja majandusliku ja finantsseisundiga sama direktiivi artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punkti b tähenduses.

47 Veel tekib küsimus, kas nimetatud kohustus võib kuuluda tehnilise ja kutsealase pädevuse alla selle sätte punkti c tähenduses. Direktiivi 2014/24 artikli 58 lõikes 4 on ette nähtud, et hankijad võivad seada ettevõtjatele hankemenetluses osalemise tingimuseks, et nende ettevõtjate inim- ja tehnilised ressursid ning kogemused on lepingu täitmiseks nõutaval kvaliteeditasemel. Hankija võib eelkõige nõuda, et ettevõtjatel on piisavalt kogemust, mida kinnitavad sobivad viited varem täidetud lepingutele.

48 Taotleja või pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse hindamine põhineb seega eelkõige ettevõtja poolt varasemate hankelepingute täitmisel omandatud kogemuse tagasiulatuval hinnangul, nagu sellest annavad tunnistust kaks viidet kogemusele selle direktiivi artikli 58 lõikes 4.

49 Seega ei saa kohustus saada pädevatelt asjaosalistelt asutustelt nõusolek jäätmete veoks ühest liikmesriigist teise kuuluda ka taotleja või pakkuja tehnilise ja kutsealase pädevuse mõiste alla nimetatud direktiivi artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punkti c tähenduses.

50 Seda hinnangut ei sea kahtluse alla asjaolu, et direktiivi 2014/24 XII lisa II osa punkt g võimaldab ettevõtjatel tõendada oma tehnilist pädevust, näidates ära keskkonnajuhtimismeetmed, mida ettevõtja saab asjaomast hankelepingut täites kohaldada. Selles sättes ette nähtud keskkonnajuhtimismeetmed vastavad meetmetele, mida ettevõtja kavatseb kohaldada omal algatusel.

51 Teiseks on selle direktiivi artiklis 70 „Lepingu täitmise tingimused“ sätestatud, et hankijad võivad ette näha lepingu täitmise eritingimused, tingimusel et need on seotud lepingu esemega artikli 67 lõike 3 tähenduses. Need tingimused võivad hõlmata majanduslikke, innovaatilisusega seotud, keskkonnaalaseid, sotsiaalseid või tööhõivealaseid kaalutlusi.

52 Sellega seoses ilmneb, et määruse nr 1013/2006 artiklites 3–6 ette nähtud kohustus saada lähtekoha, transiidi ja sihtkoha liikmesriigi pädevatelt ametiasutustelt luba kuulub hankelepingu täitmise alla. Selle eesmärgiks on nimelt kehtestada eritingimused keskkonnakaalutluste arvesse võtmiseks ja jäätmete eksportimiseks teise riiki. Seetõttu saab selle nõude tulemuslikult seada üksnes ettevõtjale, kes kavatseb jäätmeid teise riiki eksportida.

53 Lisaks täidab hankija selle kohustusega direktiivi 2014/24 artikli 18 lõike 2 nõuded, mille kohaselt võtavad liikmesriigid asjakohased meetmed tagamaks, et riigihankelepingute täitmisel täidavad ettevõtjad eelkõige liidu õigusega kehtestatud keskkonnaõiguse valdkonnas kehtivaid kohustusi.

54 Lõpuks ei näi selle kohustuse määratlemine „hankelepingu täitmise tingimusena“ ohtu seadvat põhikohtuasjas käsitletava hankelepingu täitmist. Asjaolu, et ettevõtja on juba tegelenud tegevustega, mis on märkimisväärselt sarnased kõnealuse hankelepinguga hõlmatud tegevustega, lubab eeldada, et ta suudab tagada asjaomase lepingu täitmise. Lisaks, nagu märkis Euroopa Komisjon oma kirjalikes seisukohtades, oleks hankija võinud end kaitsta hankelepingu täitmata jätmise riski eest, määratledes sellised kvalifitseerimise tingimused, mis vähendaksid loa andmata jätmise riski, eelkõige tähtsustades varasemat kogemust ohtlike jäätmete veo valdkonnas.

55 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2014/24 artikli 18 lõiget 2 ning artikleid 58 ja 70 tuleb tõlgendada nii, et jäätmekäitlusteenuse riigihankemenetluse raames jäätmeid teise liikmesriiki vedada soovivale ettevõtjale pandud kohustus omada muu hulgas määruse nr 1013/2006 artikli 2 punkti 35 ja artikli 3 kohast selles veos asjaosaliste liikmesriikide pädevate asutuste luba kujutab endast hankelepingu täitmise tingimust.

Teine küsimus

56 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole vaja teisele küsimusele vastata.

Kolmas küsimus

57 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2014/24 artiklit 70 koostoimes selle direktiivi artikli 18 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus pakkuja pakkumuse tagasilükkamine üksnes põhjusel, et ta ei esitanud oma pakkumuse esitamise ajal tõendeid, et ta vastab ühele asjaomase hankelepingu täitmise tingimusele.

58 Direktiivi 2014/24 artiklis 70 on ette nähtud, et hankelepingu täitmise tingimused peavad olema märgitud hanketeates või hanke alusdokumentides.

59 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest esiteks, et hankijal ei olnud võimalik hinnata töödeldavate ohtlike jäätmete täpset kogust, ja teiseks, et põhikohtuasja poolte vahel ei ole vaidlust selles, et ükski selle hanke alusdokument ei nõudnud sõnaselgelt, et pakkumusele peab olema lisatud pädevate asutuste väljastatud riikidevahelise jäätmeveo luba.

60 Kuigi põhimõtteliselt peab hankija esitama hanketeates või hanke alusdokumentides hankelepingu täitmise tingimused, ei muuda selle märkimata jätmine siiski hankemenetlust õigusvastaseks, kui asjaomase hankelepingu täitmise tingimus tuleneb selgelt nendest liidu õigusnormidest, mida kohaldatakse hankega seotud kutsetööle, ja ettevõtja valikust, et hankelepingut ei täideta selle riigi territooriumil, kus asub hankija.

61 Sellega seoses olgu märgitud, et määruse nr 1013/2006 artikkel 4 näeb ette, et ettevõtja, kes kavatseb lähetada jäätmeid selle määruse artikli 3 lõike 1 punktide a või b kohaselt, peab lähtekoha pädevale asutusele esitama muu hulgas teatamis- ja saatedokumendid, lepingu, mille ta on sõlminud teatatud jäätmete taaskasutamis- või kõrvaldamistoimingute eest vastutava vastuvõtjaga, ning finantstagatise või samaväärse kindlustuse. Niisiis eeldavad need sätted, et pakkujal on üksikasjalik teave jäätmete koguse ja koostise, veomarsruudi ning selleks kasutatavate transpordivahendite kohta.

62 Lisaks olgu märgitud, et direktiivi 2014/24 artikli 58 kohaselt peab pakkuja hankemenetluses osalemiseks tõendama, et ta vastab oma pakkumuse esitamise ajal selle direktiivi artikli 58 lõike 1 esimese lõigu punktides a–c loetletud kvalifitseerimise tingimustele. Samas võib ta oodata edukaks pakkujaks tunnistamiseni, et tõendada, et ta vastab hankelepingu täitmise tingimustele. Nimelt võimaldavad kvalifitseerimise tingimused hankijal lubada pakkumuse teha ainult ettevõtjatel, kelle tehniline ja kutsealane pädevus, mis põhineb nende hiljutisel kogemusel, annab alust eeldada, et nad suudavad kõnealust hankelepingut täita, saades vajaduse korral nõutavad load või logistikavahendid. Lisaks kujutab see, kui pakkujatele pannakse kohustus täita kõik hankelepingu täitmise tingimused juba pakkumuse esitamise ajal, ülemäära kõrget nõuet, mis võib pärssida ettevõtja soovi osaleda hankemenetlustes ja seeläbi rikkuda proportsionaalsuse ja läbipaistvuse põhimõtet, mis on tagatud selle direktiivi artikli 18 lõikega 1.

63 Neil asjaoludel tuleb kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2014/24 artiklit 70 koosmõjus selle direktiivi artikli 18 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus pakkuja pakkumuse tagasilükkamine üksnes põhjusel, et ta ei esitanud oma pakkumuse esitamise ajal tõendeid, et ta vastab asjaomase hankelepingu täitmise tingimusele.

Neljas küsimus

64 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2014/24 artiklit 18 ja artikli 56 lõike 1 esimese lõigu punkti b, artikli 58 lõike 1 punkti a ja artikli 58 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mis lubavad hankijal hanke alusdokumentides kehtestada sellise pakkumuste hindamise menetluse, mille käigus ei hinnata pakkuja sobivust tegeleda hankelepinguga hõlmatud kutsetööga, samas kui see sobivus on vajalik asjaomase hankelepingu õiguspäraseks täitmiseks, millest hankija pidi olema teadlik hanke alusdokumentide koostamise ajal.

65 See küsimus põhineb eeldusel, et jäätmeid ühest liikmesriigist teise vedada soovivatele ettevõtjatele pandud kohustus omada määruse nr 1013/2006 artikli 2 punkti 35 ja artikli 3 kohast asjaosaliste pädevate asutuste luba kujutab endast kvalifitseerimise tingimust direktiivi 2014/24 artikli 58 tähenduses.

66 Kuna see kohustus tuleb aga liigitada hankelepingu täitmise tingimuseks direktiivi artikli 70 tähenduses, nagu nähtub esimesele küsimusele antud vastusest, ei ole neljandale küsimusele vaja vastata.

Viies küsimus

67 Viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2014/24 artiklit 18 ja artikli 42 lõike 1 esimest lõiku tuleb tõlgendada nii, et jäätmekäitlusteenuste hankemenetluses võivad hankijad õiguspäraselt hankida selliseid teenuseid vaid juhul, kui nad riigihanke alusdokumentides selgelt ja täpselt määratlevad jäätmete koguse ja koostise ning muud lepingu täitmiseks olulised tingimused.

68 Eeldatakse, et liidu õiguse tõlgendamise küsimused, mis liikmesriigi kohus on esitanud ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses, on asjakohased. Euroopa Kohus võib liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotluse jätta läbi vaatamata üksnes juhul, kui on ilmne, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on oletuslik või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele. Euroopa Kohtule eelotsusetaotluste osas usaldatud ülesanne seisneb nimelt liikmesriikides õigusemõistmisele kaasaaitamises, mitte soovituslike arvamuste koostamises üldiste või hüpoteetiliste küsimuste kohta (vt selle kohta 11. mai 2017. aasta kohtuotsus Archus ja Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, punktid 41–43 ja seal viidatud kohtupraktika).

69 Lisaks asjaolule, et see küsimus on sõnastatud abstraktselt ja üldiselt, ei sisalda eelotsusetaotlus ka ühtegi selgitust, mis võimaldaks tuvastada seose selle küsimuse ja põhikohtuasja vahel.

70 Neil asjaoludel on see küsimus oletuslik ja seega vastuvõetamatu.

Kohtukulud

71 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

1. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta artikli 18 lõiget 2 ning artikleid 58 ja 70 tuleb tõlgendada nii, et jäätmekäitlusteenuse riigihankemenetluse raames jäätmeid teise liikmesriiki vedada soovivale ettevõtjale pandud kohustus omada muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1013/2006 jäätmesaadetiste kohta artikli 2 punkti 35 ja artikli 3 kohast selles veos asjaosaliste liikmesriikide pädevate asutuste luba, kujutab endast hankelepingu täitmise tingimust.**

2. **Direktiivi 2014/24 artiklit 70 koosmõjus selle direktiivi artikli 18 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus pakkuja pakkumuse tagasilükkamine üksnes põhjusel, et ta ei esitanud oma pakkumuse esitamise ajal tõendeid, et ta vastab ühele asjaomase hankelepingu täitmise tingimusele.**

Allkirjad